

08. MARTS 2012

De feministiske tanker er begyndt at gro

AF KAJSA EKIS EKMAN

Med Jette Hansens nye bog Patteprinsen og de skinhellige drager går vi mod en ny feministisk tænkning, mener Kajsa Ekis Ekman. Den svenske anmelder kalder bogen for en vitaminindsprøjtning, når Hansen afdækker debatten i dag, hvor feminismen bliver tillagt en magt, den slet ikke har, men er genstand for ofte selvmodsigende beskyldninger i en bitter og vred retorik.

For noget tid siden var jeg overbevist om, at feminismen var gået i stå. Jeg syntes, at det var længe siden, der var kommet nye emner på dagsordenen, og at den eksisterende debat ofte bestod af rygmarvsreaktioner på for længst passerede uretfærdigheder. Nu er jeg ikke længere så sikker.

Jeg tror, at vi er på vej mod en genopblussen, en ny begyndelse, selv om den ligger nogle år ude i tiden. For vi begynder at kunne se tegnene. Jeg tror, vi er kommet til et punkt, hvor vi endelig er blevet trætte af den nyliberale dominans, af prostitutionsliberalismen, af al den snak og ingen handling.

For nu begynder tanker, der indtil nu kun har ligget som frø, at spire og gro.

EN VITAMIN-INDSPRØJTNING

En af grundene til min optimisme er Jette Hansens bog *Patteprinsen og de skinhellige drager*. Det her er en vitaminindsprøjtning, det kommer man ikke uden om. Bogen behandler det nye kvindehad i den offentlige debat, og er, så vidt jeg ved, en af de første bøger, der sætter ord på det klima, vi har levet i de senere år.

Hansen opregner eksemplerne: At en kvindelig reality-stjerne, der anmelder sin mandlige partner for vold, bliver mødt med en foragt og et had uden sidestykke. At et center for kvindeforskning som KVINFO bliver kaldt ekstremistisk og truet med attentat, med Breivik som forbillede. At man begynder at se amning som noget ulækkert, der ikke hører hjemme i det offentlige rum, mens de samme debattører afviser al kritik af porno som "nymoralistisk".

Som svensker kender jeg ikke til de konkrete debatter; jeg har for eksempel aldrig hørt om Bitterfissen Bethany, Amalie Szigethy, Johannes C. Jensen eller Anne Sophia Hermansen. At jeg ikke allerede har en personlig mening om disse individer betyder imidlertid, at et mønster træder tydeligere frem. Oversætter man til svenske forhold, får vi SCUM-debatten, hvor en kvindelig skuespiller måtte have livvagt pga. de mordtrusler, der fulgte en teaterforestilling baseret på Valerie Solanas' Society for Cutting Up Men-manifest (mens den mandlige instruktør ikke blev udsat for den slags). Vi får Bjästa-sagen, hvor en pige, der havde anmeldt skolens mest populære dreng for voldtægt, blev kaldt "heks", truet med at blive brændt på bålet og var nødt til at flytte væk, mens drengen fik blomster af den lokale præst! Vi får chikanen mod kønsforsker Eva Lundgren, der for nylig endte med at måtte forlade sin post som professor ved Uppsala Universitet.

ET KVINDEHAD HELT ANDERLEDES END TIDLIGERE

For det er et kvindehad, der på ny har fået medvind og nu blomstrer i nettets kommentartråde og fora. Et kvindehad, der på mange måder adskiller sig fra tidligere tiders. Her handler det nemlig ikke om mænd, der ønsker at bevise deres køns overlegenhed, men derimod om mænd, der på enhver tænkelig måde søger at fremstille sig selv som krænkede ofre for et patriarkat. Disse mænd insisterer på, at mænd udsættes for vold af kvinder ("mørketallene er store", som de altid siger), at mænd forfordeles i sager om forældremyndighed, og at drenge bliver diskrimineret i skolerne. De hylder de traditionelle kønsroller uden at reflektere over, at de selv, set ud fra en traditionel mandrolle, kommer til at fremstå som nogle tusede tudeprinser. De er bitre, indebrændte, og deres retorik oser af vold og hævnerrighed.

Frem for alt tilskriver de feministerne en enorm magt. Feminister er blevet det spøgelse, som både mænd og borgerlige kvinder kan skyde skylden på for alskens ondt. Hansen mener, at der er tale om en slags projiceret "mother-blaming". På den ene side kommer feministerne til at repræsentere forbud, censur og sexforskrækkelse. På den anden beskyldes de for at have opløst familien med deres løsagtige moral og slappe børneopdragelse i 70'erne. Som Jette

Hansen skriver: Kan de bestemme sig?

FEMINISME: EN DRIKKEYOGHURT, DER ER GOD FOR MAVEN

Parallelt med denne dæmonisering af feminismen foregår der også en særlig udvanding af den feministiske ideologi. Her finder vi den opfattelse, at prostitution er en feministisk frigørelseshandling, og at høje hæle er et udtryk for at "gå sin egen vej."

Som den britiske filosof Nina Power skriver i bogen One-dimensional Woman, der udkom på svensk i år (Den endimensionella kvinnan), så ligner feminismen i dag “en drikkeyoghurt med bakteriekultur, der er god for maven”, og den bruges til at retfærdiggøre alt fra USA’s invasion af Afghanistan til pole-dancing. Hvad som helst kan kaldes feministisk, hvis bare man tror, det er noget, kvinder gerne vil have.

Jette Hansen beskriver denne udvikling endnu bedre end Nina Power. Kvindeidealet i dag er “superkvinden” – som nu åbenbart hedder en “smummy” – der både ser ud som en topmodel, kører tre firmaer og dyrker pole-dancing i fritiden, for derefter at suse hjem og bage boller til sin mand uden at brokke sig eller – gud forbyde det! – se sig selv som offer. Hansen læser en rapport om smummy’en og konstaterer: “Wow! Rapporten siger det ligeud: Smummy’erne er overhovedet ikke frie. Endsige glade. De er bare bedre til at forstille sig end andre kvinder!”

TVILLINGERNE SKAM OG SKYLD

Jeg tror, Hansen har ret i, at det vi mangler, er de feministiske basisgrupper. I stedet for at tale med hinanden om vores problemer, konkurrerer vi med andre kvinder om, hvem der kan se lykkeligst og mest succesfuld ud på facebook. Her er jeg dog nødt til at tilføje, at en feministisk modoffensiv IKKE bør lægge mere skyld på kvinderne selv.

For nogle år siden læste jeg en artikel i det svenske venstreorienterede tidsskrift ETC, hvor skribenterne anklagede alle kvinder, der får foretaget brystoperationer, for at være “forrædere.”

Den slags er efter min mening livsfarligt – hvis feminismen skal være i stand til at komme igen,

kan den ikke begynde at bebrejde kvinder alt muligt. For hvis der er noget, der forfølger kvinder fra vugge til grav, så er det tvillingerne skam og skyld, og tilsammen er de lammende for kvinders frigørelse.

Vi må altså klart understrege, at det ikke er de unge kvinder, med deres stræben efter perfektion, som er under anklage. Vi kvinder tyr til perfektionismen, fordi samfundet er ved at krakelere, og vi ubevidst forsøger at reparere det gennem at polere på en perfekt facade.

Måske fatter vi ikke dybden af den alvorlige krise, vores samfund befinder sig i: økonomisk, demokratisk, socialt – vi lever i en meget, meget usikker tid. Og usikre tider sætter altid kvinderoollen under stort pres. Det er dybt nedarvet hos kvinder at tage samfundets byrder på sig og opofre sig for at gøre andre glade, og jeg tror det er lige præcis det, der ligger til grund for perfektionismen. I velfærdssamfundets gode tider tog staten sig af de vigtigste funktioner. Nu, når staten trækker sig, reagerer kvinder med at gå tilbage til en traditionel kvindes rolle for at berolige mændene: bollebagning, store bryster, løfter om seksuel tilfredsstillelse er handlinger, der højner en kvindes individuelle status i dag, fordi formålet – gennem løftet om tilgængelighed – er at dæmpe mændenes sociale uro. Hvilket desværre ikke ser ud til at virke, hvis man ser på den vrede, som mændene giver udtryk for på nettet.

HVORDAN BLIVER DET FOR GENERATIONEN FØDT I 1980'ERNE OG 1990'ERNE?

Jeg spekulerer ofte på, hvordan det kommer til at gå, når det en dag går op for vores generation, os, der er født i 80'erne og 90'erne, at vi har fået nok. At hele smummy-livet har været forgæves.

At vi ikke får noget for vores perfektionisme, udover middelmådige jobs, ingen pension og mænd, der hverken anstrenger sig eller i det mindste lægger mærke til vores anstrengelser.

En kvinde, som gør alt for at være perfekt, og en mand, der ser det som topmålet af anstrengelse at køre en kam gennem håret – det fungerer jo ikke i længden. Og når kvinderne opdager dette... jævlar, så bliver der ballade!

HANSEN KASTER TANKER UD OG TILBYDER OS AT EFTERPRØVE DEM

Hansen er virkelig god til at afsløre klicheerne. En ting, hun for eksempel sætter fingeren på, er den ukritiske snak om, at vi er nødt til at gøre op med “det hellige moderskab”, og at moderskab angiveligt er en forfærdelig klods om benet for en selvstændig kvinde. Det er en retorik, der på overfladen lyder feministisk, men som jeg altid har været skeptisk overfor, netop fordi den lyder så gammeldags, nøjagtig ligesom den evige klagesang om, at “seksualitet er et tabu.” I virkeligheden kunne denne retorik have fungeret feministisk, hvis den var blevet fremført i 1950’erne – men når den bruges i dag, har den snarere den modsatte effekt: nemlig at den lyder feministisk, samtidig med at den er helt i tråd med vor tids nyliberalistiske mandschauvinisme. “Aldrig har moderen været mere værdiløs end nu”, skriver Hansen, og jeg er tilbøjelig til at give hende delvist ret, selv om der er mange lag, når vi taler om samtidens moderskab: På den ene side er det nedvurderet, på den anden ses det som helt afgørende for den enkeltes selvrealisering. Først og fremmest er det noget, som forventes ikke at efterlade nogen spor hverken på kvindens krop eller sjæl.

Ellers tænker Hansen og jeg meget på samme bølgelængde. Det er fascinerende at sidde og læse noget, der indimellem føles som om, jeg selv kunne have skrevet det. Især beundrer jeg Hansens letflydende sprog. Nyere feministisk faglitteratur er ofte tung af akademiske sætningskonstruktioner og en overdreven tro på fakta, som om man kunne overbevise nogen bare ved at bombardere dem med statistik.

Jette Hansen har forstået, hvad det virkelig handler om: at tænke og argumentere. Og hun vender og drejer argumenterne med en selvsikkerhed, som forbløffer mig.

Først og fremmest tror hun ikke, at hun er nødt til at have ret for at turde sige noget: Hun kaster tanker ud og tilbyder os at efterprøve dem.

Om dét er mere almindeligt i Danmark end i Sverige, er jeg ikke klar over – det minder mig dog en del om Suzanne Brøggers måde at skrive – men et modstykke til en dynamisk debattør som Jette Hansen, mangler vi i hvert fald i Sverige.

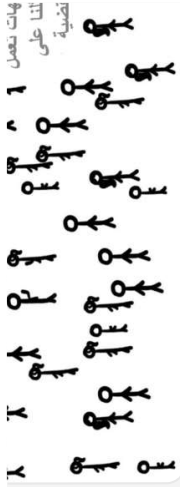

RELATEREDE ARTIKLER

INTERNATIONALT ARBEJDE

LØSNINGER TIL VANSKELIGE PROBLEMER

Innovative metoder støtter unge i Jordan i at skabe lokale forandringer for at få adgang til skole, ligeløn og et liv uden vold.

INTERNATIONALT ARBEJDE

FEMINISTISK UDENRIGSPOLITIK STYRKER LIGESTILLING, ...

Sig 'feministisk udenrigspolitik' – og du hører klapsalver eller ser skysåler på vej væk. KVINFO guider til det omstridte værktøj.

50 ÅRS JUBILÆUM

RØDSTRØMPERNE VAKTE OPSIGT OG SKABTE RESULTATER

Ligeløn og fri abort var på dagsordenen rødstrømpebevægelsen i Danmark i 1970'erne. De fremmede danske kvinders rettigheder.

Tweets by KVINFO

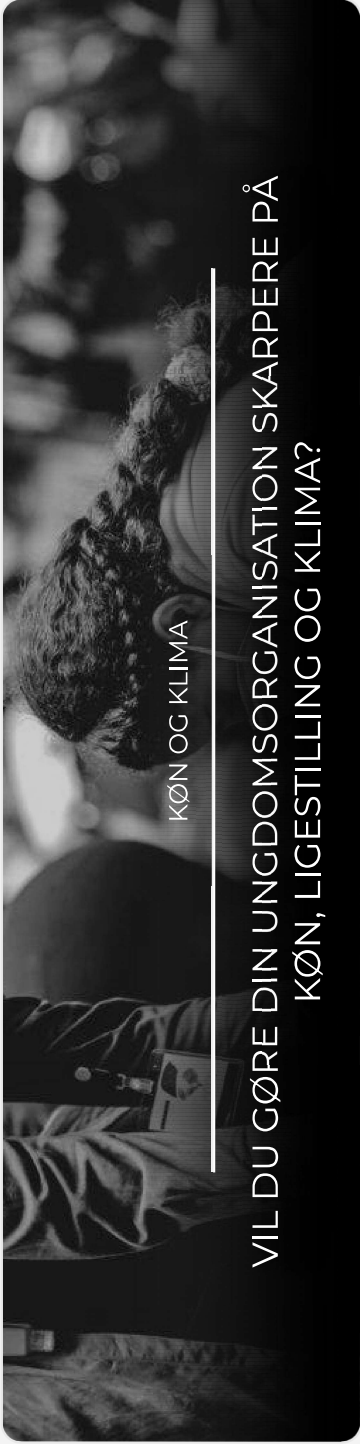

INSTAGRAM

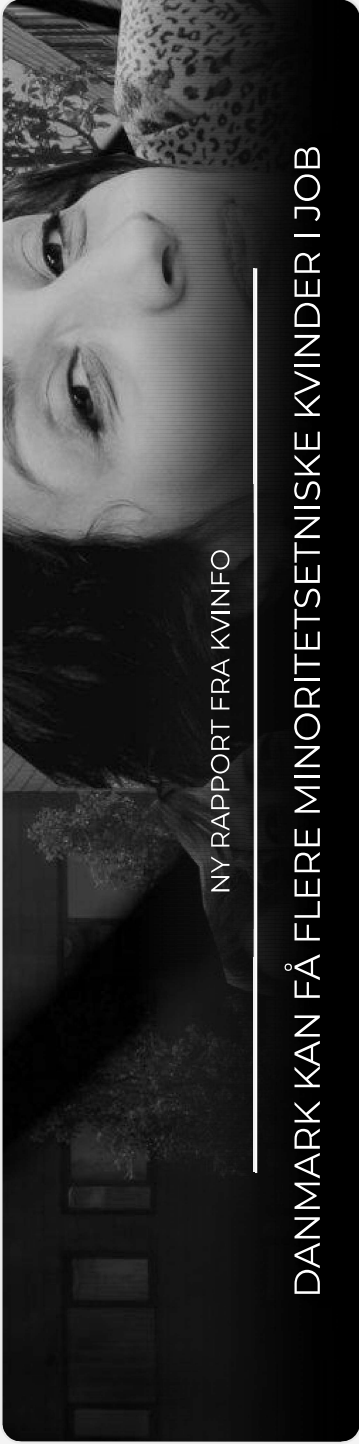
ARABISK FORÅR 10 ÅR

TUNESIEN GIK FORREST – MEN NU ER LIGESTILLINGEN
USIKKER

KØN OG KLIMA

VIL DU GØRE DIN UNGDOMSORGANISATION SKARPERE PÅ
KØN, LIGESTILLING OG KLIMA?

NY RAPPORT FRA KVINFO

DANMARK KAN FÅ FLERE MINORITETSETNISKE KVINDER I JOB

KØN-VIDEN

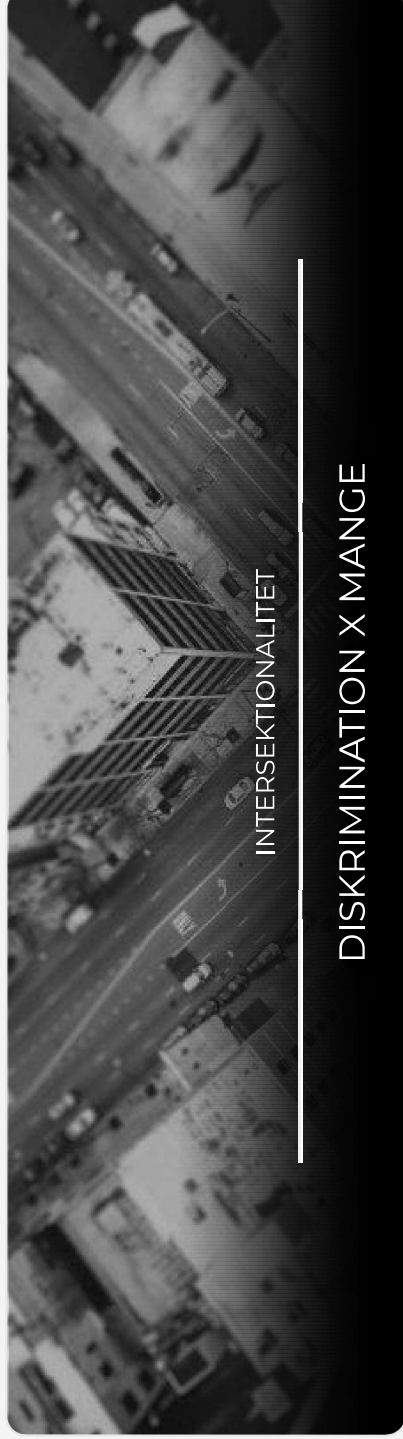
JOB I KVINFO

KVINFO SØGER NATIONAL CHEF

JOB I KVINFO

KOORDINATOR TIL MENTORNETVÆRK I TINGBJERG OG
UTTERSLEVHUSE

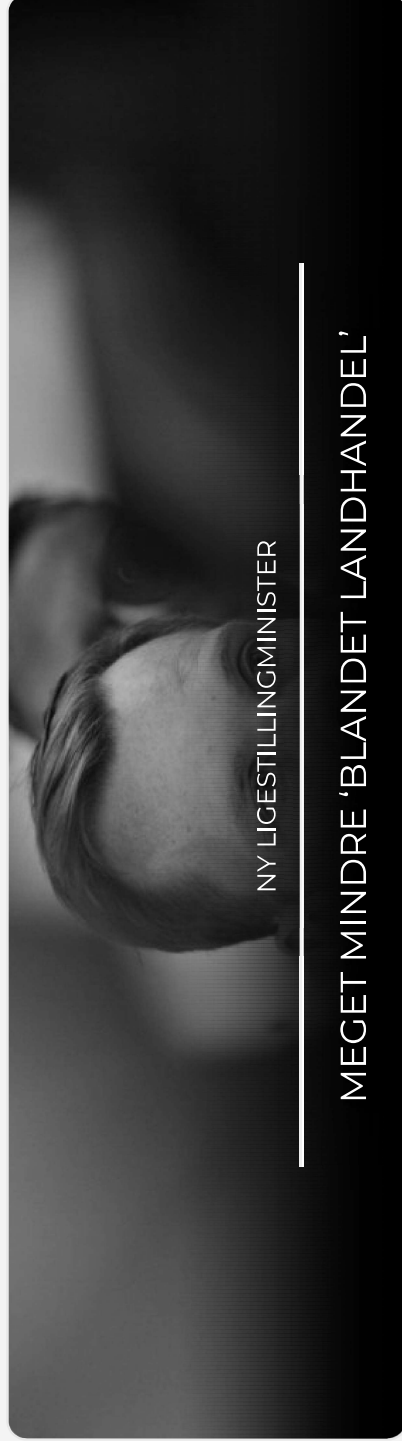
INTERSEKTIONALITET

DISKRIMINATION X MANGE

MANDEDAG

"DET ER JO IKKE SÅDAN NOGET, MAN NORMALT FORTÆLLER"

NY LIGESTILLINGSMINISTER

MEGET MINDRE 'BLANDET LANDHANDEL'

MÆNDS #METOO

SEKSUEL CHIKANE RAMMER OGSÅ MÆND

OM KVINFO

MEDARBEJDERE

PRESSE

NYHEDSBREV

KVINFO
KØN-VIDEN
INFORMATION
FORSKNING

KVINFO

CHRISTIANS BRYGGE 3
1219 KØBENHAVN K

CVR.NR.: 12919247

EAN NR.: 5798009814371

TLF: 33 13 50 88

E-MAIL: KVINFO@KVINFO.DK

KVINFO er Danmarks videnscenter for køn, ligestilling og mangfoldighed og samlingsstedet for forskning, viden og information om den moderne ligestillingsdiskussion nationalt og internationalt.

